

Butlletí 94

Associació
d'Arxivers de Catalunya

Informatiu de l'Associació d'Arxivers de Catalunya • Octubre - desembre 2009

Editorial

Sumari

El vocal informa

El 6è Laboratori d'Arxius Municipals
La presència de l'AAC a la CITRA de Malta
7è Workshop TEAM Catalonia

Notícies

De l'arxiu a l'arxiver
Victòria dels Àngels Pérez

Pautes de conservació

El fons audiovisual de TVC i la seva preservació

La Junta informa

El nou paradigma de la professió

Fa més d'un any des d'aquesta mateixa capçalera esmentàvem que, arran de l'arribada de la societat de la informació, els arxius i la gestió documental havien passat de la perifèria a l'ull de l'huracà en la gestió de les organitzacions i, això, malgrat que la professió encara es troba lluny del reconeixement i la visibilitat desitjades.

Com tothom reconeix avui dia, el model arxivístic català és fruit de l'encreuament de dues tradicions: d'una banda, l'europea, d'arrel més aviat historicista, que potencia el paper cultural i patrimonial dels arxius, i d'una altra banda, l'anglosaxona, que ressalta el paper de la gestió de documents i el seu cicle de vida.

Però, mirant enrere, aquest model no va sorgir de la nit al dia, sinó que es va anar forjant al llarg d'aquests últims vint anys arran de les influències, metamorfosis i transformacions al nostre voltant que, si les mirem amb la perspectiva que dona el temps, potser difícilment ens hi reconixerem com a actors. Des d'una posició inicial bàsicament historicista, basada en el tractament del patrimoni documental, on l'arxiver tenia una funció passiva, esperant que arribés la documentació al centre, hem passat a la situació actual, on a més de la dimensió cultural i patrimonial, també s'actua sobre els documents abans de la seva creació dissenyant fluxos de treball (workflows), processos i circuits de la documentació. En aquest recorregut funcional, hi ha tot un procés de canvi d'hàbits de treball i de mentalitat que molts professionals pensen que s'ha de traduir i explicitar en els objectius de la nostra associació.

Actualment el nom i els objectius fundacionals de l'AAC no recullen aquesta tradició de gestió de documentació (management records), i potser és l'hora de plantejar-se aquesta incorporació mitjançant la

seva inclusió en els estatuts. Paradoxalment, una part majoritària del col·lectiu professional ja treballa en aquest àmbit, tot i que no deixa de banda l'objectiu últim de preservar el patrimoni documental. Però com totes i tots ja sabem, la manera millor de preservar aquest patrimoni és participar des de la seva creació i, per tant, introduir criteris arxivístics en el moment de dissenyar i l'organitzar els documents.

Darrerament ens trobem en un moment en què diferents camps professionals busquen el seu espai, i moltes vegades ho pretenen fer a costa del que ens correspon als arxivers. Sovint hem pogut copsar les intencions d'intervenir en aquest àmbit des del camp de la informàtica, de la documentació o de la biblioteconomia, amb la finalitat de donar cobertura o completar els seus propis espais de treball, donar sortides professionals a estudiants, etc.

També és evident que la majoria de professions afines compten amb estudis reglats que els permeten tenir una projecció superior de la que podem tenir nosaltres, i per aquest motiu, des de l'AAC, entenem que hem de blindar el nostre àmbit d'actuació davant de les pressions i interferències que, inevitablement, tenim i tindrem. Aquest blindatge no l'hem d'entendre com un enroc en els nostres postulats per evitar influències, sinó més aviat com un exercici de responsabilitat i de professionalitat; ningú com els arxivers pot respondre a les exigències de gestió documental de les organitzacions i aquest és el nostre punt fort, el valor afegit de la nostra professió.

De tota manera, això no implica que no puguem col·laborar ni mantenir aliances amb professionals que tracten parts comunes del nostre àmbit funcional, és més, hem d'intensificar-les. El procés d'implementació de l'ofimàtica i l'e-treball, tant a l'Administració pública com a l'empresa privada, obre altres reptes

Edita:

Associació d'Arxivers de Catalunya

Redacció:

Rocafort, 242 bis, 3r. 08029

Barcelona

Tel. i fax: 934 19 89 55

a/e: associacio@arxivers.com

Coordinació:

M. Luz Retuerta

Disseny i producció:

Disseny Visual, SL

Impressió:

Alpres, Mèxic 19

Dipòsit Legal: 292/89

ISSN: 0214-6924

a la nostra professió: no només haurem de tractar documents en format paper, sinó que ho haurem de fer sobre els continguts en suport electrònic, i a més, haurem de garantir-ne la conservació en suports fiables. Aquest és un nou repte que ens obliga a treballar en col·laboració amb altres professionals i alhora també ens obliga a treballar perquè, de la mateixa manera que els arxivers hem de demanar als informàtics que donin solucions tecnològiques a les nostres necessitats de descripció i organització, hem d'evitar que ells donin a les organitzacions solucions arxivístiques per a les quals no estan preparats.

Per aquesta causa, valorem la necessitat de fer visible el nostre àmbit d'actuació, tant en el nom i els objectius de l'AAC com en les funcions i àmbit de treball que desenvolupa. Tant és quin sigui el nom, el que importa és que sigui clar el missatge que donem, que es vegi que no som únicament arxivers (terme associat bàsicament a la visió historicista) sinó que també es visualitzi que som gestors de documents i que tractem la documentació des del disseny dels processos de creació.

En aquest sentit, aquesta adaptació ens hauria de

portar també a plantejar-nos un canvi d'adscripció orgànica de la funció arxiver per tal que deixi de ser un reducte gairebé exclusiu de l'àmbit de la cultura. Segurament departaments encarregats de funcions més transversals serien el lloc més adient per situar la nostra funció. Per exemple, a la Generalitat de Catalunya s'haurien de situar les nostres competències dins del Departament de Governació i Administracions Públiques, o sota la dependència de la secretaria o les direccions de serveis en els cas de les administracions locals.

Fa temps, un arxiver, mentre feia un paral·lelisme amb la situació del model arxivístic català, explicava la teoria creacionista basada en la negació del canvi propugnada per l'evolucionisme darwinista. A l'AAC estem davant d'un dilema que recorda aquesta discussió: mantenir el respecte als orígens o l'acceptació i l'adaptació a les noves realitats, canvi de nom, adscripció i funcions a què ens ha portat la pràctica arxivística. Cal que l'AAC faci un replantejament del punt en què ens trobem i que els professionals tinguem un intercanvi d'idees per arribar a tenir una posició consensuada entre tots.

El vocal informa

El 6è Laboratori d'Arxius Municipals

Carme García
Vocal de Formació i
Activitats

6è Laboratori d'Arxius Municipals

18 de febrer de 2010

Barcelona CCCB - Centre de Cultura Contemporània de Barcelona
Montalegre, 5

La inscripció és gratuïta. Places limitades.
Per a obtenir més informació, adreceu-vos a l'AAC.

La *planificació als arxius municipals* és el títol del 6è Laboratori d'Arxius Municipals (LAM) que organitzen, conjuntament, la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental de la Generalitat de Catalunya, l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, l'Arxiu Municipal de Barcelona i l'Associació d'Arxivers de Catalunya.

La jornada s'iniciarà amb la ponència "Informació i planificació estratègica. Sentit i importància de la informació", a càrrec del doctor enginyer industrial Francesc Lamolla Ormo, professor del Departament de Política d'Empresa d'ESADE i catedràtic de la Universitat Ramon Llull.

La planificació i la gestió són accions inherents a qualsevol activitat humana. Per poder assolir els objectius plantejats s'utilitzen amb més o menys rigor pautes i eines.

Actualment s'està aprofundint en una formació que potencia l'optimització de les relacions humanes en l'àmbit laboral, el treball en equip i en xarxa, les tècniques de gestió, la gestió del pressupost, etc. A continuació, es formaran tres tallers en què els assistents treballaran en grup de manera simultània.

El primer taller analitzarà el "Pla Director". En un arxiu municipal cal establir els objectius que posteriorment es traduiran en accions per tal d'efectuar una gestió programada i eficaç.

El segon taller tractarà dels "Instruments de gestió i planificació". Un seguit d'eines que desenvolupen els plans directors i els plans específics, com els manuals, els protocols de funcionament, els programaris de gestió, les cartes de serveis, els reglaments, etc.

El tercer taller se centrarà en "Els indicadors de gestió", és imprescindible avaluar el funcionament del Servei d'Arxiu Municipal. Tots els arxius municipals o la gran majoria quan finalitza l'any natural elaboren una memòria, un resum d'activitats i presenten uns indicadors quantitius i/o qualitius que han de permetre "fer una fotografia" de l'estat actual de l'arxiu municipal. En funció de cada arxiu municipal, de ben segur que aquests indicadors o paràmetres avaluadors de funcionament poden tenir un marge força divers tant de definició com d'aplicació. L'obtenció d'indicadors ens permetrà planificar amb més solvència.

A la tarda, una taula rodona debatrà "Com planifiquem als arxius municipals?". La planificació estratègica ja no és un concepte nou en el si de l'Administració pública, en general, i en els arxius municipals, en particular. Però de ben segur que podem plantejar-nos alguns interrogants. Realment podem afirmar que actualment la planificació es troba del tot implantada en la dinàmica general dels arxius municipals? Els arxius municipals, de diferents dimensions, estan dotats dels recursos necessaris per fer-la efectiva? L'organització i l'en-

torn actuals dels arxius municipals és favorable per poder planificar amb uns resultats assumibles i satisfactoris? La planificació als arxius municipals té objectivament repercussió en la societat actual? A partir d'una bona planificació, quins són els reptes

Presència de l'AAC a la CITRA de Malta

—
Joan Antoni Jiménez
i Joan Boadas

Entre el 17 i el 21 de novembre de 2009 es va celebrar a Malta la 41a reunió de la Conferència Internacional de la Taula Rodona d'Arxius (CITRA), amb el títol *Imaginant l'arxiver del segle XXI: noves estratègies per a l'educació i la formació*. Al llarg de quatre dies, més de 250 professionals van assistir a les conferències i actes programats per l'organització al centre de convencions de l'Hotel Intercontinental Malta.

L'AAC va ser present en aquesta trobada per diferents motius. En primer lloc, amb l'objectiu de participar en una trobada internacional d'experts i responsables d'arxius. En segon lloc, com a membre de la Secció d'Associacions Professionals a les Assemblees Generals de l'ICA i de l'ICA-SPA. Una tercera raó va ser la invitació per part de l'organització de la CITRA a dos representants de l'AAC, el president, Joan Antoni Jiménez, i el vocal de Relacions Internacionals, Joan Boadas, a participar en dues sessions del programa de la Conferència.

En Joan Antoni Jiménez va presentar la ponència "Desafiaments davant la nova societat globalitzada", que va girar al voltant dels desafiaments que té la professió d'arxiver i com l'AAC afronta aquests desafiaments. Des de la posició de maduresa que ha adquirit l'AAC, va valorar l'adaptació als nous ensenyaments universitaris sorgits de la Declaració de Bolonya, el desenvolupament dels perfils i competències professionals, la complicitat i interacció amb altres professions veïnes, la potenciació de la formació continuada i els canvis en la concepció de la ciència arxivística. En aquesta ponència també va avaluar l'oportunitat que suposa l'aparició de les normes ISO sobre gestió de documents, el desenvolupament del dret d'accés o l'arribada de l'e-governament amb l'objectiu de potenciar les polítiques de transparència administrativa i bon govern.

Per la seva part, el vocal de Relacions Internacionals va presentar una ponència amb el títol "Què necessita la ciutadania? adaptar-se o desaparèixer!" que tenia com a objectiu posar en evidència que arran de les transformacions que la nostra professió ha sofert en el marc de l'evolució de la societat de la informació, ens caldria insistir en tot un conjunt de reflexions que ens permetessin determinar:

1. Allò que hem de mantenir, perquè forma part de l'essència de la nostra professió.
2. Allò que hem de millorar, perquè ens cal incorporar els elements positius generats en el si d'aquesta evolució.
3. Allò que hem de canviar, perquè volem donar un millor servei a la ciutadania.

A partir de la constatació que els usuaris són cada vegada més partidaris de la cultura Google, és a dir, simplicitat, immediatesa i accés constant i permanent, es conclouia que a aquests mateixos usuaris no els interessa tant la nostra professió com la informació.

Tenim al davant un nou model al qual no podem

dels arxius municipals respecte de la mateixa Administració i de la societat en general?

La jornada finalitzarà amb la lectura de les conclusions.

fer front amb les eines tradicionals. Cal continuar l'esforç i el treball fet en aquests darrers anys per tal d'adaptar la nostra professió a les noves necessitats i requeriments.

La ponència proposava que es tractaria de mantenir l'ortodòxia de la nostra feina portes endins, però alhora ser més heterodoxos en el moment que ens plantejem fer arribar el resultat de la nostra feina al conjunt de la ciutadania.

Pel que fa al desenvolupament general de la CITRA, entre les sessions que van suscitar més interès i participació cal destacar la referent al que esperen els empresaris dels arxivers avui dia, la referida a les necessitats i beneficis de la certificació o la dels nous models de desenvolupament de cursos de formació d'arxivers.

D'altra banda, l'AAC va participar a l'assemblea general de l'ICA-SPA, en què el president va presentar alguns dels projectes que s'estan duent a terme actualment: els programes de formació continuada adreçats al col·lectiu professional i el nou màster d'Arxivística i Gestió de Documents de l'ESAGED, els grups de treballs de competències professionals i d'InterPARES 3, el Manual d'arxivística i gestió documental, la pàgina web de l'AAC i les noves estratègies de difusió, l'Observatori d'Arxius i Televisions Locals, etc.

L'últim dia de la Conferència va arribar el torn de l'Assemblea General de l'ICA, la qual va aprovar les recomanacions adoptades al llarg de la CITRA 2009, entre les quals podríem ressaltar especialment la proposta de creació d'un grup de treball de l'ICA dedicat a desenvolupar estratègies corporatives de formació amb l'objectiu que es converteixin en una guia de bones pràctiques a l'hora de ser implantades pels membres de l'ICA.

Entre les qüestions més interessants que es van debatre i aprovar cal destacar el document de la direcció estratègica per al període 2008-2018, així com la presentació de la nova pàgina web de l'ICA, <http://new.ica.org/>, més interactiva i amb molts més recursos disponibles.

Com a conclusió, podem dir que la CITRA 2009 ha estat molta positiva per la visibilitat que ha assolit l'arxivística catalana, especialment per la gran feina que està desenvolupant l'AAC des de fa molts anys i per la feina que realitzen diàriament nombrosos professionals de l'arxivística des de Catalunya.

7è Workshop TEAM Catalunya

Miquel Serra

Vocal de Recerca i Noves Tecnologies

El passat dilluns 23 de novembre es va celebrar la 7a sessió del grup de treball d'InterPARES 3 Project de l'AAC a Barcelona, a la seu de l'Associació. S'hi van tractar els punts de l'ordre del dia següents:

1. Informe sobre la cimera i simposi de l'Internacional TEAM

Com a director i coordinador del grup de treball, vaig exposar els temes i informes presentats a la darrera cimera i simposi del Projecte Internacional d'InterPARES 3 Project (celebrat a la ciutat de Rio de Janeiro a principis d'octubre), també vaig donar notícia de les col·laboracions de TEAM Catalunya amb altres grups de treball d'InterPARES 3 Project, com TEAM Singapur i TEAM Mèxic.

2. Estudi general 01 - Usos metodològics: proposta d'enquesta

El coordinador d'aquest estudi general, l'Eloi Jornet, va comentar l'estructura i els continguts de la proposta d'enquesta, que es validarà i consensuarà a la propera reunió del grup de treball d'InterPARES 3 de l'AAC. També va informar que tenia una primera versió del cens d'arxius als quals es trametrà l'enquesta.

3. Cas d'estudi 01 - Usos metodològics: proposta de procediment de transferència i repositori digital segur (documents-e vitals universitats)

El coordinador del grup de treball va presentar la proposta de procediment de transferència i repositori digital segur. A partir de les aportacions, observacions i esmenes per part de diferents

membres del grup de treball, es farà una segona versió d'aquesta proposta que s'haurà de validar en la propera sessió de treball del grup. La recerca d'aquest estudi servirà per nodrir el cas d'estudi 01 – Preservació dels documents-e vitals a la UPF i també com a ponència i article per al proper Simposi Internacional d'InterPARES 3 Project, previst per al mes de maig de 2010.

4. Cas d'estudi 03 - Usos metodològics: problemàtica i solucions a la preservació del registre general (estat de la recerca)

En Vicenç Ruiz, un dels coordinadors d'aquest cas d'estudi, va fer la presentació d'aquest punt, per això es va basar en el material elaborat i en els resultats obtinguts en l'acció formativa i curs de l'AAC [9/2009] sobre *El registre general d'entrada i sortida. Gestió i preservació d'una base de dades electrònica*.

5. Terminologia (+ diccionari)

Com a coordinador del grup de treball vaig informar del registre a la base de dades terminològica d'IP3 dels termes i definicions de la primera remesa validats i consensuats pel grup de treball. També, vaig comentar que el grup continuarà els treballs de traducció de la segona remesa de termes de l'estudi general de la Terminologia d'IP3.

Finalment, com a feines futures, el grup treballarà en l'organització del proper taller del TEAM Catalunya (febrer de 2010) i per validar i consensuar el primer esborrany de traducció al català del web d'InterPARES 3 Project.

Notícies

L'Arxiu Centelles

En relació amb la qüestió del fons fotogràfic Centelles, l'AAC va publicar una nota de premsa el dia 1 de desembre, que podeu consultar al web de l'Associació, a l'apartat *Notícies*, on expressava la seva preocupació per la destinació d'aquest fons fotogràfic. Donada l'evolució d'aquesta afer, l'AAC

es reafirma en la consideració d'aquest arxiu com a part del patrimoni documental català, d'acord amb la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, i per tant corrobora que hauria de ser conservat i difós des d'alguna de les institucions arxivístiques públiques de Catalunya.

Acte de presentació del Manual d'arxivística i gestió documental

El passat 13 d'octubre, l'AAC va presentar la publicació *Manual d'arxivística i gestió documental*, projecte gestat al llarg de quasi set anys i que ha comptat amb la col·laboració i suport econòmic del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya i de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona.

La presentació va tenir lloc a la sala d'actes del Museu Marítim de Barcelona i va comptar amb l'assistència de representants de les institucions participants, a més de la companya Mariona Corominas,

en qualitat de coordinadora de l'edició.

L'acte de presentació va ser un èxit de públic, fonamentalment perquè l'objectiu del *Manual* és esdevenir un referent bàsic com a publicació científica per als membres de la professió, ja que representa la síntesi de l'esforç de normalització en la ciència arxivística a Catalunya, i perquè potencia la figura de l'arxiu i del professional arxiver.

Us recordem que el *Manual* es pot adquirir a un gran nombre de llibreries d'arreu de Catalunya i a la seu de l'AAC.

Secció d'Arxius d'Esports del Consell Internacional d'Arxius

El Comitè Directiu de l'ICA/SPO, la Secció d'Arxius d'Esports del Consell Internacional d'Arxius, es reuní a principis d'any 2009 a la ciutat de Lausana, on es va confirmar la constitució del nou bureau (2008-2012). Tots els membres assistents van fer un resum de les actuacions que havien portat a terme respecte de la secció des de l'anterior reunió a Roubaix (França). Es

van acordar les traduccions del díptic de l'ICA/SPO al xinès, rus i alemany, a més de les que ja tenim en anglès, francès, espanyol i àrab, que les podreu trobar a www.ica.org. També vam explicar en quin punt es trobava la proposta d'edició especial d'Arxius d'Esports a la revista *Comma*, que s'editarà durant l'any 2010.

Durant la trobada vam poder visitar els arxius del

Fina Solà i Gasset

Membre del Bureau ICA/SPO

Museu Olímpic i del Comitè Olímpic Internacional ubicats a la ciutat de Lausana.

El desembre tingué lloc una segona reunió a la ciutat de Londres, al London Metropolitan Archives. Els temes tractats foren els nous reptes i projectes de la secció d'Arxius d'Esports, entre els quals destaca l'organització d'un seminari a Helsinki durant l'any

2010 i la proposta desenvolupada per a l'elaboració d'una guia bàsica d'Arxius d'Esports i la part del web ICA/SPO, del qual vam ser prova pilot (www.ica.org) i en què encara estem treballant.

Durant el mateix dies al London Metropolitan Archives hi havia la reunió del Comitè Directiu de la Secció d'Arxius Municipals (ICA/SMA).

El Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) ha estat distingit amb el Premi Nacional SEDIC a la Qualitat i Innovació

El Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) de l'Ajuntament de Girona ha rebut el Premi Nacional 2009 que atorga el SEDIC (Sociedad Española de Informacion y Documentacion Científica) a la millor contribució a la innovació en la gestió de col·leccions fotogràfiques custodiades en arxius, biblioteques i centres de documentació.

El jurat ha destacat el caràcter pioner del CRDI en la gestió i tractament dels materials fotogràfics, així com la seva dilatada tasca de difusió i la seva contribució a la creació del llenguatge i els procediments propis de la gestió i conservació de les fotografies. El jurat també ha destacat la seva àmplia visió a l'hora de no excloure cap manifestació fotogràfica, independentment de la seva antiguitat o tipologia. El CRDI es va crear l'any 1997, amb la missió de conèixer, protegir, fomentar, oferir i divulgar el patrimoni

documental en imatge de la ciutat de Girona. La iniciativa té els seus orígens en l'Arxiu d'Imatges de l'Ajuntament de Girona, creat el 1982. Des d'aleshores, els seus fons s'han incrementat notablement, han passat de les 6.000 fotografies de l'inici a les més de 3.600.000 que es conserven actualment, procedents en la seva major part de donacions de fotògrafs professionals o afeccionats, empreses, associacions o col·leccions familiars. Durant tot aquest temps els projectes destinats a la difusió i a la innovació han estat constants.

En la memòria presentada per part de la candidatura del CRDI es destacaven els projectes més significatius de la trajectòria, d'entre els quals cal fer esment de l'organització (juntament amb l'AAC) de les Jornades Imatge i Recerca que se celebren cada dos anys des de 1990 i que són un referent en l'àmbit de la fotografia patrimonial; la creació d'uns dipòsits climatitzats per a la conservació dels materials fotogràfics i audiovisuals, inaugurats el 1999; la publicació de col·leccions sobre fotografia, entre les quals la *Biblioteca de la Imagen* i la de *Girona. Fotògrafs* són les més significatives; la realització d'exposicions virtuals i la creació d'audiovisuals sobre tècnica fotogràfica publicats al web del Servei; la publicació d'una metodologia per a la gestió de fons i col·leccions, i també la implicació en el desenvolupament de programari per a la gestió de la imatge digital i en el disseny de l'arxiu digital.

IV Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris

Coia Escoda

Els passats 11 i 12 de novembre de 2009 van tenir lloc a la Corunya les IV Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris, organitzades per l'Autoritat Portuària de la Corunya, a les quals assistiren un bon nombre de responsables d'arxius dels ports d'interès general. Les anteriors edicions d'aquestes jornades han anat a càrrec dels arxius dels ports de Huelva (2004), Tarragona (2005) i Gijón (2007).

Després de la inauguració per part de les autoritats, Jaume Marfà i Albert Pradell, advocats del gabinet Garrigues, van impartir la primera ponència, titulada "La administración electrónica y los archivos y registros oficiales". Seguidament, l'actual responsable de l'Arxiu del Port de la Corunya, Elena P. Lapido, exposà "El Archivo del Puerto de A Coruña. Presente y futuro", en què en destacà la important tasca de digitalització dels projectes històrics que s'està fent. Més tard, el subdirector xeral de Arquivos e Museos de la Xunta de Galicia, Gabriel Quiroga Barro, va comunicar les "Bases para la implantación de un Sistema de Gestión Documental: el Archivo de Galicia y el Sistema de Archivo de la Comunidad Autónoma".

El matí del 12 de novembre es va encetar amb la ponència titulada "A Coruña y su puerto en los archivos de la ciudad: el Archivo del Reino de Galicia y el Archivo municipal de A Coruña", que impartiren

conjuntament Maria de la O Suárez Rodríguez, arxivera de l'Ajuntament d'A Coruña, i M. Carmen Prieto Ramos, directora de l'Arquivo do Reino de Galicia. A continuació, Ana María Mojarro Bayo, arxivera del Port de Huelva, exposà "El proyecto de digitalización del Archivo del Puerto de Huelva".

Les Jornades finalitzaren amb l'exposició del treball dut a terme per part dels diferents grups de treball de ports a càrrec dels seus representants: Olga Martín, del Grup del Quadre de Classificació; Beatriz Bruna, del Grup de Procediments i Gestió Documental; Coia Escoda, del Grup de Difusió; Marta Oramas, del Grup de Cens d'Arxius Portuaris, i Gerard Llansola, del Grup de Formació.

De l'arxiu a l'arxiver

Victòria dels Àngels Pérez

Responsable del Servei de Documentació i Arxiu General de l'Auditori de Barcelona

Tothom té un passat. A vegades ocult i interessant. En el meu cas, ho confesso, és un passat més aviat avorrit: vaig arribar molt tard a la professió –des fet, no estic del tot segura d'haver-hi arribat– des del món de l'empresa privada i la informàtica, a una edat en què penses que ja no pots inventar-te la vida. Com podeu suposar, els resultats econòmics han estat desastrosos, però no es pot encertar en tot.

El fet és que amb trenta anys vaig voler acabar la carrera d'Història Moderna (UB) que havia deixat a mitges i vaig intentar definir una sortida professional gràcies a dos anys sabàtics durament criticats (i envejats) pels meus amics. Com que no tenia molt clares les coses, vaig fer algunes preguntes i diverses apostes. De respondre les preguntes es van encarregar el Dr. Ignasi Baiges, professor de Paleografia de la UB, que em va adreçar cap a l'Associació d'Arxivers, i l'estimada Anna Lorente, que em va animar a fer el Màster d'Arxivística amb ella. Les apostes es van convertir en un dur període d'estudi: Postgrau en Informació i Documentació, Postgrau en Noves Tecnologies per a la Gestió i l'Accés a la Informació (UPC), Màster en Arxivística (UAB) i multitud de cursos especialitzats bàsicament en Internet i idiomes.

Gràcies al Postgrau en Informació i Documentació vaig poder fer el treball de fi curs sobre la documentació de l'OBC, l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya i, posteriorment, el Postgrau de Noves tecnologies va donar com a fruit el projecte de la primera web que l'Orquestra va tenir, l'any 1996. Penseu que Yahoo i Altavista (els precursors de Google) es van crear l'any 1995, per tant, l'Orquestra va ser en el seu moment una avançada en aquest àmbit. Jo venia d'un món empresarial amb tecnologia puntera i va ser dur veure com hi havia zones de l'Administració pública que no estaven gaire dotades en aquest terreny.

Vaig començar a col·laborar amb l'OBC amb dedicació parcial a l'arxiu administratiu; quan es va inaugurar l'Auditori es va crear el Servei de Documentació i Arxiu General i vaig passar a ser-ne la responsable. Des de l'inici, el Servei ha tingut dos àmbits ben diferenciats, però transparents per a l'usuari: d'una banda, el que tots entenem que és un Servei de Documentació, que es cuida de gestionar la biblioteca,

l'hemeroteca i la mediateca, se centra en l'obtenció de documents i d'informació del nostre àmbit d'actuació –la música, els auditoris, les orquestres– i elabora determinats productes per fer-ne difusió, els més habituals dels quals són els informes demanats pels diferents departaments, especialment la Direcció General.

D'altra banda, som els responsables del Sistema de Gestió Documental que ara mateix té com a repte la implementació del que hem batejat com L'Auditori: Documenta, que significarà posar en marxa la gestió documental electrònica a tota l'organització. Tenim un seguit de funcions atribuïdes, com ara la gestió de la política corporativa de protecció de dades de caràcter personal, i ens acaben d'encarregar que posem en marxa un projecte de gestió i formació en propietat intel·lectual i drets d'autor.

Des del Servei tenim atribucions sobre l'assessorament tècnic dels diferents arxius i fons documentals de caràcter musical que resideixen a l'Auditori: l'Arxiu de Partitures de l'OBC, l'Arxiu de Partitures de la Banda i de la Cobla Municipals, i la documentació de la Col·lecció del Museu de la Música. En el cas de la Banda i la Cobla, hem portat directament la catalogació dels seus fons.

També fem assessorament i projectes compartits amb els serveis informàtics de l'Auditori, com poden ser la gestió de la signatura electrònica, l'avaluació de diferents programaris o l'estudi de solucions ERP, per citar els més recents.

Professionalment, tinc la síndrome d'*El vescomte migpartit*, de Calvino, i per això pertanyo a l'Associació d'Arxivers i, al mateix temps, estic col·legiada al COBDC, on formo part del Grup de Música. He continuat amb la formació universitària, en aquest cas a la UOC, i intento estar al dia assistint a les jornades tant d'Arxivística com de Documentació.

Com veieu, múltiples funcions i moltes teclades per tocar (no m'he pogut resistir al tòpic!), per això encara no tinc clar si he arribat a la professió com us deia al començament o si encara em queda molt i molt per aprendre. De moment, continuo fent classes de cant, qui sap si em tocarà tornar a inventar-me la vida.

(Per obtenir més informació sobre l'Auditori us remeto al web de la institució: <http://www.auditori.cat>)

Victòria dels Àngels Pérez

Pautes de conservació / fongs i lepismes

El fons audiovisual de TVC i la seva preservació

—

Alicia Conesa

Cap del Departament de Documentació

Imma Panyella

Cap de Videoteca

Dipòsit dels fons audiovisuals de TVC

Robot de suport en la gestió dels fons audiovisual de TVC

Des del 10 de setembre de 1983, les emissions de Televisió de Catalunya han anat constituint, dia a dia, un fons audiovisual en suport vídeo que, 27 anys després, forma part del patrimoni audiovisual del país. Els últims 30 anys del segle XX han vist néixer i quasi morir el suport vídeo, una tecnologia que en el seu moment, els anys setanta del segle passat, va suposar un important avenç tecnològic, d'una gran ajuda per al desenvolupament de la televisió i sobretot per a la constitució dels seus arxius. El fons audiovisual de TVC té actualment un fons de més de 250.000 cintes de vídeo en cinc formats professionals diferents: 1 polzada, Betacam, BetacamSP, BetacaDigital i DVC Pro.

El fons audiovisual de TVC ha tingut sempre la doble finalitat d'esdevenir un valuós patrimoni audiovisual amb projecció de futur, i alhora constituir un banc d'imatges accessibles amb rapidesa, tant per a la seva reemissió com per a la seva reutilització en noves produccions. El creixement de TVC i l'aparició de nous canals han fet que durant anys el moviment de cintes de l'arxiu fos d'una mitjana de 1.000 cintes diàries, entre préstecs i devolucions. Amb la dificultat afegida que es tracta d'un mitjà en què destaca el pes important dels seus serveis informatius, es creaven conflictes d'ús del mateix material i les mateixes imatges per part dels diversos equips de realització de programes. El paper dels professionals de l'arxiu ha estat bàsic per assegurar la preservació i alhora ràpida circulació de cintes i la seva localització en tot moment, i evitar-ne així el descontrol.

Així, doncs, la responsabilitat del Departament de Documentació de TVC, ja des dels seus inicis, ha

estat preservar aquest fons audiovisual per assegurar-ne l'accessibilitat permanent amb la màxima integritat i gestionar el sistema documental que faciliti aquest accés de manera ràpida i eficient.

Però la continua evolució tecnològica del vídeo analògic posava en perill la futura accessibilitat del fons, tant pel deteriorament del senyal analògic, com per l'obsolescència dels formats de vídeo. La tecnologia digital, desenvolupada paral·lelament a la caducitat del vídeo, està permetent superar aquestes dificultats.

Un pas important cap a la preservació: Digiton Suite

L'any 2002 la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) va impulsar el desenvolupament d'un sistema propi de digitalització, creat inicialment per a la producció, emissió i arxiu de televisió, però que s'ha adaptat també per a l'arxiu sonor de la ràdio.

Així va néixer el sistema Digiton Suite, que es va començar a aplicar a TVC als programes informatius i d'esports l'any 2003. El sistema ha evolucionant i s'ha anat aplicant a tot tipus de programes, de tal manera que ara ja pràcticament el 100% de la producció de TVC és digital.

Digiton Suite és un sistema integrat de gestió de fitxers digitals que permet la producció, l'emissió, la difusió, la reproducció i la preservació del producte audiovisual. Pel que fa a la preservació, el sistema integra també un repositori digital robotitzat que permet l'emmagatzematge a llarg termini dels fitxers digitals o assets que passen a l'arxiu.

Des del 2003 l'arxiu ja preserva en fitxers digitals el que s'ha produït (ha nascut) digitalment. A partir del 2005 es va iniciar la digitalització del fons de l'arxiu anterior a la digitalització, preservat en cintes de vídeo. L'objectiu és digitalitzar tot el fons, però s'han definit uns criteris de prioritat, segons criteris de preservació (prioritzant el material en formats obsolets), necessitat d'ús (emissió, reutilització d'imatges, publicació al portal, etc.) o rellevància del material per preservar.

Actualment l'arxiu digital ja conté més de 100.000 hores d'arxiu en total; 38.000 de digitalització del fons de cintes (s'ha digitalitzat un 35% de l'arxiu) i 65.000 del nou material que ja ha arribat en format digital a l'arxiu. El creixement previst és d'unes 27.000 hores anuals. Els formats utilitzats per a arxiu són els de producció, DVCpro25 (informatius i esports) i DVCpro50 (programes).

Entorn de treball del Departament de Documentació de TVC

COMPOSICIÓ DE LA JUNTA

Suport administratiu:

Maria FUNÉS
Dilluns i dijous: de 15 a 19 h
Dimarts, dimecres i divendres:
de 9 a 15 h

HORARI D'ATENCIÓ

President:

Joan Antoni JIMÉNEZ,
jjimenez@catsalut.cat

Vicepresidenta:

Patricia LLOVERAS,
patricia.lloveras@gencat.cat

Vocal de Secretaria:

Albert VILLARÓ,
avillaro@aj-laseu.net

Vocal de Tresoreria:

Ana PAZOS,
apazos@gencat.cat

Vocal de Relacions Internacionals:

Joan BOADAS,
jboadas@ajgirona.org

Vocal de Recerca i Noves Tecnologies:

Miquel SERRA,
miquel.serra@udg.edu

Vocal de Treball i Estatus

Professional:

Josep CONEJO,
jcmuntada@gmail.com

Vocal de Formació i Activitats:

Carme GARCÍA,
carmegarciaf@gmail.com

Vocal de Relacions Institucionals:

Marc TAXONERA,
biblioteca@abmontserrat.es

Vocal de Projectió Professional i

Difusió:

Coia ESCODA,
arxiu@porttarragona.cat

Vocal de Publicacions:

M. Luz RETUERTA,
luz.retuerta@gmail.com

La transferència a formats digitals assegura la preservació a llarg termini, però sobretot facilita l'accés i l'ús dels documents audiovisuals. Un dels grans avantatges de la digitalització de l'arxiu ha estat possibilitar que tots els materials de l'arxiu es puguin localitzar i visionar des de qualsevol punt de la Xarxa i que es pugui accedir simultàniament a les mateixes imatges per part dels diversos equips de realització de TVC. L'ús de l'arxiu és intens: els diversos usuaris generen més de 500 clips al dia de material de l'arxiu, cosa que implica la recuperació d'unes 75 hores diàries.

En canvi, el moviment de cintes ha baixat espectacularment, i podem dir que quan una cinta de vídeo

surt de l'arxiu, ja no està destinada a cap usuari, sinó que va directament a un punt d'ingesta, de manera que l'usuari podrà utilitzar, en un espai curt de temps, l'asset digital en línia corresponent a la cinta sol·licitada.

Ara, el principal objectiu és acomplir la digitalització del fons de cintes abans que la progressiva caducitat dels diversos formats de cintes i magnetoscòpis que conformen l'arxiu les faci inaccessible, de tal manera que, en un futur més o menys llunyà, es podrà prescindir definitivament de les cintes i continuar assegurant, amb l'arxiu digital, la preservació òptima dels valuosos fons audiovisuals de TVC.

La Junta informa

Sessió 9/2009, de 26 d'octubre

- Renovar la pòlissa d'assegurança del Grup Galilea, pressupostada en 182 €.

Sessió 10/2009, de 25 de novembre

- Aprovar la signatura del conveni de col·laboració entre l'Associació d'Arxivers de Catalunya i les institucions promotores del dipòsit Revistes Catalanes amb Accés Obert (RACO) per a la incorporació de Lligall a l'esmentat dipòsit.
- Signar el conveni amb l'empresa Versus Teatre, pel qual ofereix el 25% de descompte als socis de l'AAC.

Sessió 11/2009 de 16 de desembre

- Contractar els serveis de la Gestoria Ribas.
- Aprovar les tarifes professionals per al desenvolupament de la professió, expressades en la taula inferior.

Moviments de socis

Altes

Socis numeraris: Antonia ALTAMIRANO CARDOSO,

Cristina PROPIOS YUSTA i Julio QUILEZ MATA.

Socis institucionals: Serveis de Digitalització i Universitat Internacional de Catalunya.

Socis adherits: Elena LASTRA BORRÀS, Martina MOLL LLORENS i Virginia Raquel ARBÓN MASSOT.

Estudiants: Antonio BLÁZQUEZ MARTÍN DE LAS MULAS, Teodoro LÓPEZ DEL CASTILLO WILDERBEEK, Almudena RODRÍGUEZ SENAR, Elisenda RODRÍGUEZ FLORENSA i Elisenda VALLÈS JOVÉ.

Baixes

Socis numeraris: Ferran AGELET ORDOBÀS, Margarida ABRAS, Gisela CABARROCAS GUARDIOLA, Josep Manuel CHINCHO ENS i Marion LOCHARD.

Socis adherits: Joana Maria BIBILONI ANTICH, Xavier DEULONDER CAMINS, Jordi INDIANO NAVARRETE i Xavier PAMPLIEGA NOGUÉS.

Estudiants: Ester GRANOLLÉS GIBAL i Natàlia HOMS MAYOL.

Canvi de condició

D'adherits a numeraris: Oleguer BENAIGES XIRINACS i Angelina VERDAGUER TARRET.

De numeraris a jubilats: Assumpta RODÓN I VALLS.

Tarifes professionals

Transcripcions paleogràfiques (pàgines de 30 línies i 70 espais)	39 €
Traduccions del llatí (pàgines de 30 línies i 70 espais)	39 €
<i>Conferències, cursos, seminaris i congressos</i>	
Ponències amb text	480 €
Conferències	265 €
Participacions en taules rodones	170 €
Sessions de formació general	98 €
Sessió de formació especialitzada (fins a 30 h)	145 €
Coordinació de curs especialitzat (fins a 30 h)	545 €
<i>Assessorament i informes</i>	
Assessorament	39 €/h
Informe tècnic	39 €/h
<i>Exposicions</i>	
Per textos d'exposicions (pàgines mecanografiades a dos espais per a plafons o catàlegs)	39 €/pàgina
Selecció de peces o documentació gràfica	31 €/pàgina
<i>Exercici lliure de la professió</i>	
Sou mínim, sense aplicar les retencions	2.725 €
Treballs esporàdics	32 €/h